

Book Review: Giới thiệu sách**What, Then, Is Liturgy ? *Musings ang Memoir****Lược Dịch “Phụng Vụ Là Gì?”**của tác giả Anscar J. Chupungco, O.S.B.*Fr. Joseph Thế Lân¹, OP¹ Học Viện Liên Dòng Phaolô Nguyễn Văn Bình, Vietnam

* Corresponding author's email: baochiase@gmail.com

 <https://doi.org/10.54855/csl.255112>

Quyển sách này có nguyên tác **What, Then, Is Liturgy? *Musings ang Memoir***, được nhà xuất bản Liturgical Press phát hành năm 2010, tại Collegeville, Minnesota, Hoa Kỳ.

Lời nói đầu của cha Mark R. Francis, CSV. và cha Keith F. Pecklers, SJ., đã đưa ra một nhận định rằng : “Cha Anscar mô tả quyển sách này như một ký ức Phụng vụ, cùng chia sẻ với độc giả ‘ký ức của mình về con người và sự kiện’ đã hình thành nên một nhà Phụng vụ như công việc của cha bây giờ... Quyển sách này trình bày một cái nhìn về đời sống Phụng vụ của Hội thánh từ Công đồng Vaticanô II.”

Là một tu sĩ dòng Biển Đức (OSB.), cha Anscar Chupungco đã đắm chìm trong truyền thống Phụng vụ của Hội thánh. Với **Lời Tựa** khiêm tốn, cha đã đưa ra cho độc giả cái nhìn tổng quát về mục đích và nội dung của quyển sách, và phần nào về nền tảng giáo dục Phụng vụ của cha.

“Tôi xem quyển sách này là sản phẩm từ những suy tư của tôi về phụng tự sau hơn ba mươi năm nghiên cứu và giảng dạy về đề tài này. Đây cũng là một quyển sách tham luận về Phụng vụ. Trong quyển sách này, tôi chia sẻ với quý độc giả hồi ức của tôi về con người và những sự kiện đã thành hình hay ảnh hưởng đến sự nghiệp của tôi, một nhà nghiên cứu Phụng vụ... Quyển sách này không phải là một quyển sách giáo khoa, nhưng nội dung của nó có thể hữu ích cho những ai muốn biết thêm về thần học Phụng vụ mà không cần thêm những quyển sách tham khảo thông thường, hay vốn từ vựng chuyên môn cao.”

“Tôi được định hình trong nền Phụng vụ của Công đồng Vaticanô II, vào lúc mà Công đồng kết thúc và công việc cải cách hậu Công đồng đang tiến hành. Các giáo sư của tôi ở Học viện Giáo hoàng về Phụng vụ đều rất tích cực trong các ủy ban khác nhau của Vaticanô hay trong Hội đồng cố vấn soạn thảo Hiến chế Phụng vụ.”

Từ những mục đích và bối cảnh như vậy, chúng ta nhận ra được phần nào nội dung của quyển sách này. Cha Anscar muốn nói đến những thay đổi Phụng vụ, cả tích cực lẫn tiêu cực, hậu Công đồng Vaticanô II.

Quyển sách gồm năm chương và phần kết luận được sắp xếp giống như giáo trình về Phụng vụ.

Chương Một với tựa đề **“*Mang cả bản tính con người và thần linh*”**. Chương này bàn về những tiền đề căn bản của những canh tân Phụng vụ hậu Công đồng. Tựa đề và nội dung của chương dẫn nhập này được gợi hứng từ những dòng mở đầu của **Hiến chế Phụng vụ** (Sacrosanctum Concilium) : “Chính là bản tính đích thực của Hội thánh, một Hội thánh có đặc tính vừa nhân loại vừa thần linh, vừa hữu hình vừa chứa đựng những thực tại vô hình, vừa nhiệt thành hoạt động vừa sốt sắng chiêm niệm, hiện diện nơi trần gian nhưng chỉ như người lữ hành ; và trong Hội thánh, yếu tố nhân loại phải quy hướng và lệ thuộc vào yếu tố thần linh, những thực

tại hữu hình phải quy hướng về những thực tại vô hình, những hoạt động phải hướng về chiêm niệm, và những gì hiện tại phải hướng về thành đô tương lai mà chúng ta đang tìm kiếm” (số 2).

Trước hết, cha nói đến những căng thẳng do cuộc cải cách Phụng vụ tạo ra : “Tại sao năm mươi năm sau cải cách Công đồng, vẫn còn đó những bất mãn với nền Phụng vụ “mới” diễn ra trong một vài khu vực của Hội thánh ? Phải chăng có một nhu cầu cần cải cách những cải cách của Công đồng Vaticanô II ?”

Sau đó, cha nói đến những thách đố của công cuộc canh tân Phụng vụ mà Hội thánh lúc bấy giờ và ngày nay phải đối mặt : (1) vị trí của công nghệ trong cử hành Phụng vụ, (2) việc giữ ngày Chúa nhật, (3) tính trang trọng tiếm tiến của nghi thức thánh lễ ngày thường, (4) vai trò của phụ nữ, (5) vấn đề hội nhập văn hoá, (6) Phụng vụ các giờ kinh, (7) sự tham dự trọn vẹn và tích cực trong Phụng vụ qua hình ảnh một Hội thánh mãi mê chiêm niệm và thinh lặng, (8) chức năng của thể giới tự nhiên, vũ trụ trong Phụng vụ. Chương Một kết thúc với một khảo luận về thân xác con người như là một cấu tố thiết yếu của việc thờ phượng Phụng vụ : “Phụng vụ thánh hoá, cử hành và tôn kính thân xác con người, bởi vì nó “được dự phần vào phẩm giá là hình ảnh của Thiên Chúa” (GLHTCG, số 364).

Chương Hai mang tựa đề “*Vậy, Phụng vụ là gì ?*”

Cha Anscar cố gắng đi tìm một định nghĩa về Phụng vụ. Tuy nhiên, “Phụng vụ có thể được định nghĩa bằng nhiều cách khác nhau tùy vào khía cạnh mà ta muốn nhấn mạnh. Mỗi định nghĩa có một sắc thái đại diện cho một chủ đề, chẳng hạn như tham dự tích cực, hội nhập văn hoá, trung thành với luật chữ đỏ... Phụng vụ là một phức hợp phong phú về thần học, lịch sử, cái nhìn tâm linh, và chăm sóc mục vụ. Điều này giải thích vì sao không một định nghĩa riêng lẻ nào có thể ôm trọn bản chất và mục đích của Phụng vụ. Mỗi định nghĩa có một điều gì đó đóng góp cho ý niệm tổng thể về Phụng vụ.”

Cha Anscar đã đưa ra những chiều kích khác nhau để định nghĩa Phụng vụ : (1) Phụng vụ là phục vụ, với việc khởi đi từ tâm nguyên của từ “leitourgia” đến chỗ những người được trao ban sứ vụ để phục vụ, “linh mục được truyền chức để phục vụ cộng đoàn được quy tụ”. (2) Phụng vụ là việc phụng thờ chính thức của Hội thánh : “Phụng vụ là một hành động được thực hiện do các thừa tác viên được chỉ định cho Hội thánh và nhân danh Hội thánh”. (3) Mối tương quan giữa kế hoạch cứu độ của Thiên Chúa và Phụng vụ. Mối tương quan này được khai triển qua ba ý tưởng : lịch sử cứu độ, mầu nhiệm Vượt Qua và hy vọng, Anamnesis (hành động nghi thức về tưởng nhớ mầu nhiệm Vượt Qua) và Epiclesis (lời cầu nguyện cho sự trao ban và hồng ân của Thánh Thần). (4) Các Á bí tích và Phép lành. (5) Các cấu tố của Phụng vụ : Lời và bí tích, các thành phần khác gồm năm nguyên tắc căn bản của canh tân Phụng vụ cùng với âm nhạc, nghệ thuật, và việc trang hoàng.

Chính cha Anscar, sau khi cố gắng đi tìm định nghĩa cho Phụng vụ cũng nhận thấy rằng: “Tôi luôn xem xét việc phụng tự như một điều gì đó đa diện đến nỗi đâm ra coi nhẹ bất kỳ một định nghĩa thỏa đáng nào. Khi điều gì đó vừa mang tính con người vừa mang tính thần linh, như Lời Nhập thể chẳng hạn, chúng ta chỉ có thể kinh hãi đứng nhìn và chìm đắm trong những điều huyền diệu.”

Chương Ba và Chương Bốn trình bày theo một chuyên luận gồm những yếu tố phụng tự mang chiều kích Tam Vị và Hội thánh học. Sách *Truyền Thống Các Tông Đồ* thế kỷ III (chương 7, 8, 9 và 21) đã có vinh tụng ca như thế này : “Nhờ Đức Giêsu Kitô, Con Một Thiên Chúa, nhờ Người mà mọi vinh quang và danh dự đều quy về Chúa, là Cha và Con và Thánh Thần, trong Hội thánh thánh thiện, bây giờ và mãi mãi. Amen.”

Chương Ba với tựa đề “*Đến Chúa Cha, Nhờ Chúa Con, Trong Thánh Thần*” trình bày Phụng

v   như cuộc gặp gỡ với Thiên Ch  a và cộng đoàn phụng thờ. Đ   l   cuộc gặp gỡ “mang t  n c   nh  n bởi v  i chúng ta gặp gỡ v  i c  c ng  i v  i trong Ba Ng  i Thần Linh. Khi c  c kitô hữu cầu nguyện, họ kh  ng n  i v  i m  t H  u Th   Siêu Vi  t hay m  t Th  c Th   Thần Linh : họ cầu nguyện với Thiên Chúa, Đ  ng mặc kh  i ch  nh m  nh như Ba Ng  i M  t Ch  a.” M  t cuộc gặp gỡ c   v  i nh  m l  m s  ng danh Đ  c Ch  a Cha, nhờ Đ  c Kitô, Ch  a chúng ta, l   b   tích, l   Đ  ng Trung Gian, nhờ Ng  i v  i Ng  i v  i trong Ng  i, trong s   hiệp nhất của Ch  a Th  nh Thần, Đ  ng lu  n hi  n di  n trong Ng  i L  i Nh  p Th  , trong cuộc đời, s  r vụ và cuộc vượt qua của Đ  c Kitô, đ   r  i Th  nh Thần   y c  ng hi  n di  n trong Phụng vụ của H  i th  nh.

Chương Bốn mang tựa đề ngắn gọn **“Trong H  i th  nh”**. Theo đ  , gọi là H  i th  nh hay “cộng đồng nh  ng kẻ được triệu tập” th  i r  t thích hợp, với H  i th  nh kêu gọi và tập hợp mọi ng  i n  n m  t. Do vậy, cha Anscar khai triển chương này đ  ng khi coi H  i th  nh l   m  t cộng đoàn phụng thờ, nơi đ   ch  nh Thiên Chúa đ   gọi và quy tụ d  n mới của Thiên Chúa : d  n được tuyển chọn (Is 43,20), hàng tư t   vương gi  , cộng đoàn c  c tư t   (Xh 19,16), và m  t d  n th  nh, d  n dành riêng cho Thiên Chúa (Xh 19,6). Trong cộng đoàn phụng thờ   y, Đ  c Kitô l   v  i Th  ng T   của d  n tư t  . Ng  i l   đ  i t  ng v  i c  ng l   chủ th   cho việc phụng thờ của H  i th  nh. Điểm nh  n của chương này l   so sánh Phụng vụ như cuộc hi  n linh của H  i th  nh, nơi đ   “H  i th  nh được t   bày cách đ  c bi  t khi to  n th   thể đoàn D  n Thành của Thiên Ch  a tham dự trọn vẹn và tích cực vào nh  ng cử hành Phụng vụ, nh  t l   trong c  ng m  t Hi  n lễ Tạ ơn, c  ng m  t l  i cầu nguyện, nơi m  t b  n thờ duy nhất,    đ   gi  m mục chủ to   giữa linh mục đoàn và c  c thừa t  c vi  n đ  ng quy tụ quanh ng  i” (Hi  n chế Phụng vụ, số 41).

Chương Năm mang tựa đề **“Per Ritus et Preces – Nhờ Nghi Lễ và Kinh Nguyện”**, được lấy cảm hứng từ *Hiện chế Phụng vụ* : “Nhờ thấu hiểu các nghi lễ và kinh nguyện, c  c tín hữu tham dự vào công việc th  nh thiêng v  i s  r nh  n thức đầy đủ điều m  nh đ  ng l  m, m  t cách thành kính và d  n thân trọn vẹn” (s   48). Cha Anscar mu  n n  i đ  n v   ngo  i của Phụng vụ được th   hiện qua các nghi thức, biểu tượng, luật chữ đỏ, việc sử dụng ng  n ng   địa phương, ng  n ng   nghi lễ, ng  n tắc chuyển ng   trong Phụng vụ,   m nhạc, đồ thành, phẩm phục,   nh t  ng th  nh, và truyền thông trong Phụng vụ.

Ph  n kết luận với tựa đề **“Phụng vụ và Linh đạo”** ho  n tất quyển sách n  y qua việc giải thích    nghĩa sâu xa hơn của Phụng vụ. Đ   ch  nh l   t  n thiêng liêng. Cha t  m kết nh  ng y  u t   nền tảng của linh đạo Kitô giáo nói chung và linh đạo Phụng vụ n  i riêng. Khởi đi từ linh đạo chung là l  i m  i gọi n  n th  nh được dành cho t  t cả mọi ng  i, b  t kể bậc s  ng n  o, d   l   mục tử hay th  nh viên của đoàn chi  n. Linh đạo này bao gồm việc thực hiện cách trọn vẹn và trung t  n c  c tr  ch nh  i  m được đ  i h  i theo bậc s  ng của mình, như m  t c   thể và như m  t kitô hữu, đ  c bi  t khi điều này liên quan đ  n hy t  . T  n t  ng th   ch  nh l   nét đặc trưng của linh đạo Kitô giáo nói chung. Ti  p đ  n, cha n  u ra năm th  nh t   ch  nh của linh đạo Phụng vụ : (1) ho  a hợp t  m tr  i v  i l  i m  nh đọc, (2) L  i Ch  a, (3) c  c b   tích, (4) Th  nh v  nh, và (5) nh  n thức thuộc v   H  i th  nh.

V  i quyển sách này, cha Anscar như mu  n đ  a đ  c gi   vào trong những kỷ   c Phụng vụ của ng  i từ thời hậu Công đồng Vatican II, vào m  t th   giới Phụng vụ đ  ng bị   nh h  ng và c   nh  ng thay đổi đáng kể từ công cuộc canh tân Phụng vụ. Công cuộc canh tân n  y v  n đ  ng tiếp diễn và m  i gọi con ng  i ngày hôm nay không ngừng bước vào “khu rừng của đạo lý, của kỷ hi  u, của   n dụ, và của thơ ca”. Qua đ  , con ng  i được m  i gọi kh  m ph   ra h  nh   nh, khuôn mặt, t  n yêu và s  r hi  n di  n của Thiên Ch  a trong Phụng vụ.